

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять, самостійної роботи
та виконання контрольної роботи
з дисципліни

ДІЯЛЬНІСТЬ ТУРИСТСЬКОЇ САМОДІЯЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

*(для студентів 2 курсу денної та 4 курсу заочної форм навчання
напряму підготовки б.140103 – Туризм)*

**Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2016**

Методичні вказівки до практичних занять, самостійної роботи та виконання контрольної роботи з дисципліни «Діяльність туристської самодіяльної організації» (для студентів 2 курсу денної та 4 курсу заочної форм навчання напряму підготовки 6.140103 – Туризм) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : В. В. Абрамов. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016 – 47 с.

Укладач В. В. Абрамов

Рецензент д-р екон. наук, проф. І. М. Писаревський

*Рекомендовано кафедрою туризму і готельного господарства,
протокол № 1 від 28.08.2015 р.*

ВСТУП

Туристські самодіяльні організації – це частина сучасного туризму. Ця найбільш активна і динамічна туристська діяльність базується на суспільних началах.

Туристські самодіяльні організації – це добровільні суспільні об'єднання туристів, які реалізують свої права на відпочинок і свободу пересування, що гарантуються Всесвітньою декларацією прав людини, через здійснення походів та подорожей на основі спільних інтересів. Ці об'єднання можуть матеріалізуватися у вигляді секцій туризму колективу фізичної культури або спортивного клубу, а при більш високій організації – у вигляді клубів туристів, федерації спортивного туризму, туристсько-спортивного союзу. Їх діяльність спрямована на організацію та сприяння розвитку спортивного туризму через походи, змагання з техніки туризму, підготовку кадрів; освіту населення у сфері туризму через масові заходи (зльоти, тріади, виставки та ін.). й пресу; захист прав та інтересів туристів згідно з міжнародними й національними нормативно-правовими актами (зокрема спрощення туристських формальностей); формування громадської думки про діяльність туристських самодіяльних організацій з метою оздоровлення та підвищення культурно-пізнавального рівня людей, а також для вирішення інших актуальних питань.

Мета вивчення дисципліни «Діяльність туристської самодіяльної організації» полягає в комплексному вивченні студентами теорії та практики створення і роботи туристської самодіяльної організації, що дозволить їм у своїй роботі правильно оцінити практичну діяльність по створенню цих організацій в залежності від конкретних умов, що склалися.

Даний курс пояснює основні вимоги до підготовки й створення туристської самодіяльної організації, розкриває методичні та організаційні заходи з проведення походів, змагань, навчальної підготовки тощо залежно від виду туризму і видів діяльності.

Важливість цього предмета полягає ще й в тому, що в сучасному туризмі, особливо на Заході, все більше набувають популярність активні форми відпочинку зі спортивно-змагальним напрямом, в яких великою мірою присутні елементи спортивного туризму.

1 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні дисципліни «Діяльність туристської самодіяльної організації» студент має ознайомитись з програмою дисципліни, з її структурою, змістом та обсягом кожного змістовного модулю з усіма видами та методами контролю знань та методикою оцінювання цих знань з самого початку вивчення дисципліни.

Таблиця 1.1 – Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Змістові модулі та теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	лаб	пр	срс		лек	лаб	пр	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1. Діяльність туристської самодіяльної організації (семестр 3)										
Змістовий модуль 1. Туристські самодіяльні організації як соціальне явище										
Тема 1.	6	1	-	2	3	6			0,5	5,5
Тема 2.	6	1	-	2	3	6			0,5	5,5
Тема 3.	6	1	-	4	1	6	0,5			5,5
Тема 4.	6	2	-	2	2	6	0,5			5,5
Разом за ЗМ 1	24	5	-	10	9	24	1		1	22
Змістовий модуль 2. Клієнти та партнери туристської самодіяльної організації										
Тема 5.	8	1	-	2	5	8			0,5	7,5
Тема 6.	8	1	-	4	3	8			0,5	7,5
Тема 7.	8	1	-	4	3	8			0,5	7,5
Разом за ЗМ 2	24	3	-	10	11	24			1,5	22,5
Змістовий модуль 3. Спортивний напрям діяльності туристської самодіяльної організації										
Тема 8.	4	1	-	2	1	4			0,5	3,5
Тема 9.	6	2	-	2	2	6	0,5			5,5
Тема 10.	6	2	-	2	2	6	0,5			5,5
Тема 11.	4	1	-	2	1	4			0,5	3,5
Тема 12.	4	1	-	2	1	4			0,5	3,5
Разом за ЗМ 3	24	7	-	10	7	24	1		1,5	22,5
Індивідуальне завдання. Розробка тематичного маршруту з активним способом пересування										
Інд. завдання (ІЗ) РГР	18	-	-	-	18	18	-	-	-	18
Усього годин	90	15	-	30	45	90	2	-	4	84

2 ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ

Модуль 1 «Діяльність туристської самодіяльної організації»

Змістовний модуль (ЗМ) 1.1 Нормативно-правові основи формування та роботи туристської самодіяльної організації

Тема 1. Туристські самодіяльні організації як соціальне явище

Вступ. Коротка історія розвитку туристських самодіяльних організацій. Створення міжнародних громадських туристських організацій. Секція туризму колективу фізичної культури або спортивного клубу. Туристський клуб. Федерація спортивного туризму. Туристсько-спортивний союз.

Тема 2. Нормативно-правові основи формування туристської організації

Законодавчі акти України, які регламентують діяльність громадських організацій, спорту і туризму. Відомчі нормативні акти щодо діяльності туристських самодіяльних організацій і формувань.

Тема 3. Порядок оформлення туристської організації

Організація і проведення зборів, конференцій. Затвердження статуту та установчого договору. Реєстрація в державних органах влади. Реєстрація в органах державного нагляду.

Тема 4. Види діяльності туристської організації

Кооперація і об'єднання туристів та туристських організацій, зв'язок і співробітництво із зацікавленими організаціями, підготовка нормативних документів, захист соціальних та економічних прав туристів, забезпечення безпеки, оформлення матеріалів на присвоєння спортивних звань та розрядів, організація масових заходів, підготовка і підвищення кваліфікації туристів, планування і звітність, інформаційно-організаторська допомога.

Змістовний модуль (ЗМ) 1.2. Клієнти й партнери туристської самодіяльної організації

Тема 5. Потенціальні клієнти та партнери туристської організації

Органи державної влади та їх структурні підрозділи, що відповідають за розвиток спорту та туризму. Засоби масової інформації (ЗМІ). Туристські фірми. Станції юних туристів. Громадські об'єднання та фонди, чия діяльність направлена на всебічний та гармонічний розвиток особистості та ведення здорового способу життя. Туристи та туристські спортивні групи.

Тема 6. Виставки, ярмарки та туристські салони

Підготовка до участі у виставках, ярмарках та турсалонах. Участь туристських організацій у виставковій діяльності. Робота на стенді. Підведення підсумків участі в турсалонах.

Тема 7. Експериментально-масовий напрям діяльності туристської організації

Музеї. Історико-архітектурні та археологічні заповідники. Історико-меморіальні комплекси та ансамблі. Історико-етнографічні заповідники. Природні заповідники.

Змістовний модуль (ЗМ) 1.3 Спортивний напрям діяльності туристської самодіяльної організації.

Тема 8. Види спортивної діяльності туристської організації

Комісії за видами спортивного туризму (видові комісії). Комісії за розділами роботи (міжвидові комісії).

Тема 9. Підготовка та проведення туристського походу

Мета і завдання походу. Вибір маршруту та його тактична побудова. Спеціальне групове і особисте спорядження. Харчування в поході. Безпека туристського походу.

Тема 10. Організація та проведення змагань з видів спортивного туризму та туристських зльотів. Чемпіонати

Положення про змагання. Правила суддівства. Головна судівська колегія (ГСК). Штаб зльоту. План підготовки та проведення змагань та зльотів. Форми проведення туристських змагань. Проведення та суддівство чемпіонатів зі спортивного туризму.

Тема 11. Організаційно-масовий напрям діяльності туристської організації

Перспективне та поточне планування розвитку туризму. Координація та налагодження сумісної роботи з державними та громадськими організаціями. Звітність. Діловодство. Походи вихідного дня (ПВД). Вечори. Конкурси. Огляди. Фестивалі.

Тема 12. Навчально-методичний напрям діяльності туристської організації

Категорії громадських кадрів самодіяльного туризму. Школи, семінари, збори. Навчально-тренувальні табори. Пересувні навчальні табори. Навчальні полігони. Консультативна робота.

3 ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Модуль 1 «Діяльність туристської самодіяльної організації».

Змістовний модуль (ЗМ) 1.1 Нормативно-правові основи формування та роботи туристської самодіяльної організації.

Тема 1. Туристські самодіяльні організації як соціальне явище

Вступ.

Коротка історія розвитку туристських самодіяльних організацій.

Створення міжнародних громадських туристських організацій.

Секція туризму колективу фізичної культури або спортивного клубу.

Туристський клуб.

Федерація спортивного туризму.

Туристсько-спортивний союз.

Література: основна [7,11]; додаткова [3,4,7,9,16,32].

Тема 2. Нормативно-правові основи формування туристської організації

Законодавчі акти України, що регламентують діяльність громадських організацій, спорту і туризму.

Відомчі нормативні акти щодо діяльності туристських самодіяльних організацій і формувань.

Література: основна [6]; додаткова [14,15,26,29].

Тема 3. Порядок оформлення туристської організації

Організація та проведення зборів, конференцій.

Затвердження статуту та установчого договору.

Реєстрація в державних органах влади.

Реєстрація в органах державного нагляду.

Література: основна [6,10,12]; додаткова [22,26]

Тема 4. Види діяльності туристської організації

Координація і об'єднання діяльності туристів та туристських організацій.

Зв'язок та співробітництво із зацікавленими організаціями.

Підготовка нормативних документів.

Захист соціальних та економічних прав туристів.

Забезпечення безпеки.

Оформлення матеріалів на присвоєння спортивних звань та розрядів.

Організація масових заходів.

Підготовка та підвищення кваліфікації туристів.

Планування та звітність.

Інформаційно-організаторська допомога.

Література: основна [10,11,12]; додаткова [9,10,11].

Змістовний модуль (ЗМ) 1.2 Клієнти та партнери туристської самодіяльної організації

Тема 5. Потенціальні клієнти та партнери туристської організації

Органи державної влади та їх структурні підрозділи, що відповідають за розвиток спорту та туризму.

ЗМІ.

Туристські фірми.

Станції юних туристів.

Громадські об'єднання й фонди, чия діяльність направлена на всебічний та гармонічний розвиток особистості й ведення здорового способу життя.

Туристи та туристські спортивні групи.

Література: основна [7,11]; додатково [6,7,9,10].

Тема 6. Виставки, ярмарки та туристські салони

Підготовка до участі у виставках, ярмарках та турсалонах.

Участь туристських організацій у виставковій діяльності.

Робота на стенді.

Підведення підсумків участі в турсалонах.

Література: основна [4]; додаткова [16,23].

Тема 7. Екскурсійно-масовий напрям діяльності туристської організації

Музеї.

Історико-архітектурні та археологічні заповідники.

Історико-меморіальні комплекси та ансамблі.

Історико-етнографічні заповідники.

Природні заповідники.

Література: основна [3,5]; додаткова [13,28].

Змістовний модуль (ЗМ) 1.3 Спортивний напрям діяльності туристської самодіяльної організації

Тема 8. Види спортивної діяльності туристської організації

Комісії за видами спортивного туризму (видові комісії).

Комісії за розділами роботи (міжвидові комісії).

Література: основна [4,7,9]; додаткова [21].

Тема 9. Підготовка та проведення туристського походу

Мета і завдання походу.

Вибір маршруту та його тактична побудова.

Спеціальне групове і особисте спорядження.

Харчування в поході.

Безпека туристського походу.

Література: основна [1, 2,13]; додаткова [21,27,30,31].

Тема 10. Організація і проведення змагань з туристського багатоборства та туристських зльотів. Чемпіонати

Положення про змагання.

Правила суддівства.

Головна суддівська колегія (ГСК).

Штаб зльоту.

План підготовки та проведення змагань та зльотів.

Форми проведення туристських змагань.

Проведення та суддівство чемпіонатів зі спортивного туризму.

Література: основна [8]; додаткова [17,18,19,25].

Тема 11. Організаційно-масовий напрям діяльності туристської організації

Перспективне й поточне планування розвитку туризму.

Координація та налагодження сумісної роботи з державними та громадськими організаціями.

Звітність.

Діловодство.

Походи вихідного дня (ПВД).

Конкурси. Огляди.

Література: основна [1,11,12]; додаткова [1,2,22,25].

Тема 12. Навчально-методичний напрям діяльності туристської організації

Категорії громадських кадрів самодіяльного туризму.

Школи, семінари, збори.

Навчально-тренувальні табори.

Пересувні навчальні табори.

Навчальні полігони.

Консультативна робота.

Література: основна [9,12]; додаткова [12].

4 ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття – форма навчального заняття, спрямованого на формування вмінь та навичок виконання певних видів роботи, а саме проведення аналізу та подання обґрунтованих висновків щодо напрямів діяльності самодіяльних туристських організацій. За кожною темою викладач проводить практичне заняття (табл. 4.1), на якому організує обговорення із студентами питань з тем, визначених робочою навчальною програмою, формує у студентів вміння та навички практичного застосування окремих теоретичних положень навчальної дисципліни шляхом індивідуального виконання відповідно сформованих завдань. Завдання містить проведення попереднього контролювання знань, умінь та навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, роз'яснення контрольних завдань, тестовий контроль, перевірку та оцінювання.

Таблиця 4.1 – План проведення практичних занять

Назва теми	Перелік практичної роботи (опрацьованих питань)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Модуль 1 "Діяльність туристської самодіяльної організації" (2,5 кредиту/90 годин)			
Змістовний модуль 1. Нормативно-правові основи формування та роботи туристської самодіяльної організації (1 кредит/33,5 години)			
Тема 1 Туристські самодіяльні організації як соціальне явище	Мета: ознайомлення студентів з основними формами туристських самодіяльних організацій. Скласти таблицю основних форм туристських самодіяльних організацій, надати характеристику кожній формі турорганізації.	0,5	Основна [7, 11]; додаткова [3, 4, 9, 16, 32]
Тема 2. Нормативно-правові основи формування туристської організації	Мета: ознайомлення студентів з документами, що регламентують основні засади функціонування туристської самодіяльної організації. Ознайомитися з документами, що регламентують основні засади, функціонування туристської самодіяльної організації. Скласти хронологічну таблицю прийняття законодавчих та відомчих нормативних актів.	0,5	Основна [6]; додаткова [14, 15, 26, 29]
Тема 3. Порядок оформлення туристської організації	Мета: ознайомлення студентів з порядком оформлення туристської самодіяльної організації. Скласти таблицю послідовності оформлення туристської організації.	1	Основна [6, 10, 12]; додаткова [22, 26]

1	2	3	4
Змістовний модуль 2. Клієнти та партнери туристської самодіяльної організації (0,5 кредиту/22 години)			
Тема 4. Виставки, ярмарки та туристські салони	Мета: ознайомлення студентів з механізмом придбання потенціальних клієнтів та партнерів. Скласти план дій з підготовки та участі турорганізації в виставках, ярмарках та турсалонах.	1	Основна [4]; додаткова [16, 23]
Тема 5. Екскурсійно- масовий напрям діяльності туристської організації	Мета: ознайомлення студентів з потенціальними екскурсійними об'єктами при проведенні походу, експедиції, змагань. Скласти таблицю екскурсійних об'єктів, які є в Криму, Карпатському регіоні, Слобожанщині.	0,5	Основна [3, 5]; додаткова [13, 28]
Змістовний модуль 3. Спортивний напрям діяльності туристської самодіяльної організації (1 кредит/34,5 години)			
Тема 6. Види спортивної діяльності туристської організації	Мета: ознайомлення студентів з видами спортивної діяльності туристської організації. Скласти перелік видів спортивної діяльності туристських організацій.	0,5	Основна [1, 8, 9, 10, 12]; додаткова [17, 19, 25, 29, 33]
Тема 7. Підготовка та проведення туристського походу	Мета: отримати навички підготовки та проведення туристського походу. Скласти туристський маршрут в залежності від виду туризму, складності походу, району, часу подорожі та заповнити маршрутну документацію	0,5	Основна [2, 13]; додаткова [21, 27, 30, 31]
Тема 8. Організація та проведення змагань з туристського багатоборства та туристських зльотів. Чемпіонати	Мета: ознайомлення студентів з технологією підготовки, проведення і підведення підсумків змагань з туристського багатоборства, зльотів і чемпіонатів зі спортивного туризму. Скласти положення про змагання з техніки спортивного туризму та план підготовки і проведення цих змагань.	0,5	Основна [8]; додаткова [17, 18, 19, 25]
Тема 9. Організаційно- масовий напрям діяльності туристської організації	Мета: ознайомлення студентів з технологією складання перспективного та поточного планування. Скласти план спортивно-масових заходів туристській самодіяльній організації.	0,5	Основна [1, 11, 12]; додаткова [2, 22, 25]
Тема 10. Навчально- методичний напрямок діяльності туристської організації	Мета: ознайомлення студентів з системою підготовки громадських туристських кадрів. Скласти план підготовки керівників походу та інструкторів з різних видів туризму.	0,5	Основна [9]; додаткова [12]

Таблиця 4.2 – Перелік питань для самостійного опрацювання

Назва теми	Перелік практичної роботи (опрацьованих питань)	Література
1	2	3
Модуль 1 "Діяльність туристської самодіяльної організації" (2,5 кредиту/90 годин)		
Змістовний модуль 1. Нормативно-правові основи формування та роботи туристської самодіяльної організації (1 кредит/33,5 години)		
Тема 1. Туристські самодіяльні організації як соціальне явище	- Коротка історія розвитку туристських самодіяльних організацій - Створення міжнародних громадських туристських організацій	Основна [7, 11]; додаткова [3, 4, 9, 16, 32]
Тема 2. Нормативно-правові основи формування туристської організації	- Закон України "Про фізичну культуру і спорт" - Закон України "Про об'єднання громадян" - Закон України "Про внесення змін в Закон України "Про туризм"	Основна [6]; додаткова [14, 15, 26, 29]
Тема 3. Порядок оформлення туристської організації	- Реєстрація в державних органах влади - Реєстрація в органах державного нагляду	Основна [6, 10, 12]; додаткова [22, 26]
Тема 4. Види діяльності туристської організації	- Забезпечення безпеки - Організація масових заходів	Основна [10, 12]; додаткова [9, 11]
Змістовний модуль 2. Клієнти та партнери туристської самодіяльної організації (0,5 кредиту/22 години)		
Тема 5. Потенціальні клієнти та партнери туристської організації	- Туристські фірми - Станція юних туристів	Основна [7, 11]; додаткова [6, 9, 10]
Тема 6. Виставки, ярмарки та туристські салони	- Підготовка до участі у виставках - Робота на стенді - Підведення підсумків участі у турсалонах	Основна [4]; додаткова [16, 23]
Тема 7. Експурсійно-масовий напрям діяльності туристської організації	- Історико-архітектурні та археологічні заповідники - Історико-меморіальні комплекси та ансамблі - Історично-етнографічні заповідники - Природні заповідники	Основна [3, 5]; додаткова [13, 28]
Змістовний модуль 3. Спортивний напрям діяльності туристської самодіяльної організації (1 кредит/34,5 години)		
Тема 8. Види спортивної діяльності туристської організації	- Комісії за видами спортивного туризму (видові комісії) - Комісії за розділами роботи (міжвидові комісії)	Основна [4,7,9]; додаткова [21]
Тема 9. Підготовка та проведення туристського походу	- Вибір маршруту та його тактична побудова - Спеціальне групове і особисте спорядження - Харчування в поході - Безпека туристського походу	Основна [2,13]; додаткова [21, 27, 30, 31]

1	2	3
Тема 10. Організація і проведення змагань з туристського багатоборства та туристських зльотів. Чемпіонати	- Положення про змагання - Головна суддівська колегія та штаб зльоту туристів - План підготовки і проведення тур зльоту - Форми проведення туристських змагань	Основна [8]; додаткова [17, 18, 19, 25]
Тема 11. Організаційно-масовий напрям діяльності туристської організації	- Перспективне й поточне планування розвитку туризму - Походи вихідного дня (ПВД) - Вечори. Конкурси. Огляди.	Основна [1, 11, 12]; додаткова [2, 22, 25]
Тема 12. Навчально-методичний напрям діяльності туристської організації	- Категорії суспільних кадрів самодіяльного туризму - Школи, семінари, збори - Навчально-тренувальні табори	Основна [12] додаткова [12]

5 КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОДІАГНОСТИКИ

1. Коротка історія розвитку туристських самодіяльних організацій.
2. Створення міжнародних громадських туристських організацій.
3. Секція туризму колективу фізичної культури (КФК) або спортивного клубу.
4. Туристський клуб.
5. Федерація спортивного туризму.
6. Туристсько-спортивний союз.
7. Законодавчі акти України, що регламентують діяльність громадських організацій, спорту і туризму.
8. Відомчі нормативні акти щодо діяльності туристських самодіяльних організацій і формувань.
9. Організація і проведення зборів і конференцій.
10. Утвердження статуту й установчого договору.
11. Реєстрація в державних органах влади.
12. Реєстрація в органах державного нагляду.
13. Координація та об'єднання діяльності туристів та туристських організацій.
14. Зв'язок та співробітництво із зацікавленими організаціями.
15. Захист соціальних та економічних прав туристів.
16. Забезпечення безпеки.
17. Оформлення матеріалів на присвоєння спортивних звань та розрядів.
18. Організація масових заходів.

19. Підготовка і підвищення кваліфікації туристів.
20. Планування і звітність.
21. Інформаційно-організаторська допомога.
22. Органи державної влади та їх структурні підрозділи, які відповідають за розвиток спорту та туризму.
23. ЗМІ.
24. Туристські фірми.
25. Станції юних туристів.
26. Суспільні об'єднання та фонди, чия діяльність спрямована на всебічний та гармонічний розвиток особистості, на ведення здорового способу життя.
27. Туристи і туристські спортивні групи.
28. Підготовка до участі у виставках, ярмарках та туристських салонах.
29. Участь туристських організацій у виставковій діяльності.
30. Робота на стенді.
31. Підведення підсумків участі в турсалонах.
32. Музеї.
33. Історико - архітектурні та археологічні заповідники.
34. Історико - меморіальні комплекси та ансамблі.
35. Історико - етнографічні заповідники.
36. Природні заповідники.
37. Комісії за видами спортивного туризму (видові комісії).
38. Комісії за розділами роботи (міжвидові комісії).
39. Мета і завдання походу.
40. Вибір маршруту та його тактична побудова.
41. Спеціальне групове і особисте спорядження.
42. Харчування в поході.
43. Безпека туристського походу.
44. Положення про змагання.
45. Правила суддівства.
46. Головна суддівська колегія (ГСК).
47. Штаб зльоту.
48. План підготовки та проведення змагань і зльотів.
49. Форми проведення туристських змагань.
50. Проведення та суддівство чемпіонатів зі спортивного туризму.
51. Перспективне та поточне планування розвитку туризму.
52. Координація та налагодження спільної роботи із державними та суспільними організаціями.

- 53.Звітність.
- 54.Діловодство.
- 55.Походи вихідного дня (ПВД).
- 56.Конкурси. Огляди.
- 57.Категорія суспільних кадрів самодіяльного туризму.
- 58.Школи, семінари, збори.
- 59.Навчально-тренувальні табори.
- 60.Пересувні навчальні табори.
- 61.Навчальні полігони.
- 62.Консультативна робота.

6. ВАРІАНТИ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Таблиця 6.1 – Перелік завдань до контрольної роботи

№ з/п	Вид туризму	Назва регіону	Категорія складності	Кількість осіб	Тривалість
1	2	3	4	5	6
1.	пішохідний	Харківська обл.	перша	7	8
2.	водний	р. Сіверський Донець (Харківська обл.)	перша	6	7
3.	вело	Харківська обл.	перша	6	7
4.	лижний	Харківська обл.	перша	7	8
5.	водний	р. Ворскла (Полтавська обл.)	перша	8	8
6.	водний	р. Псел (Сумська обл.)	перша	4	7
7.	пішохідний	Крим	перша	4	8
8.	вело	Крим	перша	7	7
9.	пішохідний	Карпати	перша	4	8
10.	лижний	Карпати (по Гуцульщині)	перша	6	8
11.	вело	Карпати	перша	4	7
12.	водний	Карпати р. Черемош	перша	6	8
13.	пішохідний	Крим	друга	4	10
14.	вело	Крим	друга	6	10
15.	спелео	Крим	перша	6	8
16.	спелео	Крим	друга	8	10
17.	пішохідний	Карпати	друга	6	10
18.	лижний	Карпати (Івано-Франківська обл.)	друга	6	10
19.	вело	Карпати	друга	6	10
20.	водний	Карпати (р. Чорна Тиса та Тиса)	друга	6	10
21.	лижний	Карпати (хр. Свідовець)	третя	6	12
22.	спелео	Поділля, Буковина	перша	6	12
23.	спелео	Поділля, Буковина	друга	7	13

Продовження таблиці 4.1

1	2	3	4	5	6
24.	вітрильний	Чорне море	перша	4	8
25.	водний	р. Смотрич (басейн р. Дністер)	друга	6	10
26.	гірський	Зах. Кавказ	перша	6	8
27.	гірський	Зах. Кавказ	друга	6	11
28.	VELO	Карпати	третя	6	12
29.	водний	р. Збруч (басейн р. Дністер)	третя	6	12
30.	гірський	Зах. Кавказ	третя	9	13
31.	мото	Крим	друга	4	8
32.	водний	р. Стрій (басейн р. Дністер)	друга	6	10
33.	водний	р. Чорний Черемош, Черемош-Прут	третя	4	12
34.	мото	Карпати	третя	6	10
35.	спелео	Крим	третя	6	12
36.	лижний	Кольський півострів	четверта	8	14
37.	кінний	Крим	перша	6	8
38.	кінний	Карпати	перша	6	8
39.	VELO	Карпати	четверта	8	14
40.	мото	Карпати	четверта	8	14

До форм самостійної роботи студента за дисципліною «Діяльність туристської самодіяльної організації» віднесено:

1. Розробку одного з маршрутів спортивного походу 1-4 категорії складності з пішохідного, лижного, гірського, водного, велосипедного, мотоциклетного, спелеологічного, вітрильного та кінного туризму. Маршрути пролягають по Україні, Західному Кавказу, Кольському півострову.

2. Розробка та описання маршруту студентом повинна підтвердити його знання, котрі він одержав під час вивчення курсу «Діяльність туристської самодіяльної організації», грамотним заповненням «Маршрутної книжки туристського спортивного походу».

Обсяг у годинах – 48 годин.

3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.

4. Поточний контроль занять здійснюється шляхом проведення поточного контролю з кожного модулю, тестування з основних навчальних елементів модулів. Тестування проводиться на останньому практичному занятті. Загальна тривалість тестування – 2 години.

Підсумковий контроль у формі заліку. До складання заліку допускаються студенти, що мають задовільну кількість балів з поточного контролю, складених тестів з основних навчальних елементів змістовних модулів, написання та захисту самостійної індивідуальної навчальної роботи.

7 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Абрамов В. В. Спортивний туризм: підруч. / В. В. Абрамов; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва – Харків : ХНАМГ, 2011. – 367 с.
2. Балабин М. А. Туристская секция коллектива физкультуры. – Москва : Профиздат, 1988. – 144 с. (Б-ка самодеятельного туриста).
3. Булашев А. Я. Спортивный туризм: Учебник. – Харьков: ХГАФК, 2004. – 388 с.
4. Вагнер Б. Б. Энциклопедия заповедных мест России и ближнего зарубежья / Б. Б. Вагнер. – Москва : Вече, 2006. – 480 с.
5. Дурович А. П. Маркетинг в туризме: Учебное пособие / А. П. Дурович, А. С. Копанев; под. общей ред. З. М. Горбылевой. – Минск : "Экономпресс", 1998. – 400 с.
6. Емельянов Б. В. Экскурсоведение: Учебник. – 5-е изд. / Б. В. Емельянов. – Москва : Советский спорт, 2004. – 216 с.
7. Истомин П. И. Организация массового самодеятельного туризма: Уч. пособие. / П. И. Истомин, В. И. Симонов. – Москва : ЦРИБ «Турист», 1986. – 56 с.
8. Кодыш Э. Н. Соревнования туристов: Пешеходный туризм. / Э. Н. Кодыш. – Москва : Физкультура и спорт, 1990. – 175 с.
9. Организация консультационной работы в самодеятельном туризме: Методические рекомендации. – Москва : ЦРИБ «Турист», 1991. – 71 с.
10. Организация работы федерации туризма: Методические рекомендации. – Москва : ЦРИБ «Турист», 1990. – 54 с.
11. Пасечный П. С. Основы организации и управления самодеятельным туризмом: Уч. пособие. / П. С. Пасечный, Б. Г. Фадеев. – Москва : ЦРИБ «Турист», 1980. – 93 с.
12. Порядок организации туристского клуба и планирование его работы: Методические рекомендации. Изд. 2-е, перераб. и дополненное. – Москва : ЦРИБ «Турист», 1987. – 56 с.
13. Про громадські об'єднання: Закон України № 4572-VI – ВР від 22.03.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1.
14. Федотов Ю. Н. Спортивно-оздоровительный туризм: Учебник / Ю. Н. Федотов, И. Е. Востоков; под общ. ред. Ю.Н. Федотова. – Москва : Советский спорт, 2002. – 364 с.: ил.

Додаткова література

1. Абрамов В. В. Памятка участника и руководителя туристских походов для сдачи норм на значок «Турист СССР»: Методические рекомендации. / В. В. Абрамов. – Харьков: Облсовпроф, 1985. – 16 с.
2. Абрамов В. В. Методические рекомендации инструкторам физкультуры по организации туристской работы на предприятии. / В. В. Абрамов, О. Н. Науменко. – Харьков : Облсовпроф, 1982. – 21 с.
3. Абрамов В. В. История туризма: Уч. пособие. / В. В. Абрамов, М. В. Тонкошкур. – Харьков : ХНАГХ, 2005. – 312 с.
4. Байковский Ю. В. Классификация и особенности формирования горных неолимпийских видов спорта. / Ю. В. Байковский. – Москва : Вертикаль, Анита-пресс, 2005. – 256 с.
5. Бобылев И. Ф. Конный туризм. / И. Ф. Бобылев, Г. Г. Котов, С. П. Филиппов. – Москва : Профиздат, 1985. – 264 с.
6. Ветераны спортивного туризма / Автор-составитель В. Г. Варламов. – Москва : ТССР, 2005. – 400 с.
7. 80 лет Харьковскому альпинизму: сб. ст. / Федерация альпинизма и скалолазания Харьк. обл. Сост.: В. С. Рябинина, В. А. Рябинина, В. А. Бахтигозин. – Харьков : Золотые страницы, 2008. – 256 с.
8. Ганопольский В. И. Туризм и спортивное ориентирование. Учебник для ин-тов и техникумов физ. культ. / В. И. Ганопольский, Е. Я. Безносиков, В. Г. Булатов. Сост. В. И. Ганопольский. – Москва : Физкультура и спорт, 1987. – 240 с.
9. Годы и тропы: к пятидесятилетию Харьковского спортивного туризма / отв. редактор В. В. Абрамов. – Харьков : Кн. рекламное агентство «РА», 2000. – 322 с.: ил.
10. Годы и тропы: Альманах Харьковского областного туристско-спортивного союза. Выпуск второй / Под редакцией В.В. Абрамова. – Харьков : Новое слово, 2006. – 436 с. (Серия «Харьковский туризм»).
11. Годы и тропы: Альманах Харьковского областного туристско-спортивного союза, выпуск третий «Беседы о безопасности» / Под редакцией В. В. Абрамова. – Харьков : Новое слово, 2008. – 274 с. (Серия «Харьковский туризм»).
12. Дрогов И. А. Подготовка и повышение квалификации кадров самодеятельного туризма: Учебное пособие / И. А. Дрогов, Б. Г. Фадеев. – Москва : ЦРИБ «Турист», 1987. – 80 с.

13. Забелина Н. М. Путешествие в национальный парк. / Н. М. Забелина, Н. С. Аралова. – Москва : Физкультура и спорт, 1990. – 192 с. (Туризм для всех).
14. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» // Відомості Верховної Ради України, 2004. – № 13. – Ст. 180.
15. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 р. №3808-ХІІ. – Київ : ВПП ДКНТ, 1994. – 22 с.
16. Квартальнов В А. Туризм социальный: история и современность: Учебное пособие. / В. А. Квартальнов, В. К. Федорченко. – Київ : Вища школа, 1989. – 342 с.
17. Кодыш Э.Н. Туристские слеты и соревнования./ Э. Н. Кодыш, Ю. С. Константинов, Ю. А. Кузнецов. – Москва : Профиздат, 1984. – 109 с.
18. Константинов Ю. С. Туристские следы и соревнования учащихся: Учебно-методическое пособие./ Ю. С. Константинов. – Москва : ЦДЮТ и КМОРФ, 2003. – 228 с., ил., изд. 2-е стереотипное.
19. Луговьер Д.А. Организация и проведение чемпионатов по туризму: Учебное пособие. / Д.А. Луговьер. – Москва : ЦРИБ «Турист», 1984. – 80 с.
20. Организация и проведение слетов и соревнований по пешеходному туризму: Методические рекомендации / Разработчик Э. Н. Кодыш. – Москва : ЦРИБ «Турист», 1982. – 84 с.
21. Организация и подготовка спортивного туристского похода: Методические рекомендации / Разработчик В. И. Ганопольский. – Москва : ЦРИБ «Турист», 1986. – 71 с.
22. Организация работы федерации туризма: Методические рекомендации/ Разработчики Э. Н. Кодыш, И. А. Дрогов. – Москва : ЦРИБ «Турист», 1985. – 72 с.
23. Организация туризма : Учеб. пособие / А. П. Дурович, Н. И. Кабушкин, Т. М. Сереева и др.; Под общ. ред. Н. И. Кабушкина и др. – Минск : Новое знание, 2003. – 632 с.
24. Организация туристской работы в туристских учреждениях. Сборник официальных материалов. – Москва : ЦРИБ «Турист», 1984. – 112 с.
25. Проведение и судейство конкурсов на туристских слетах и соревнованиях: Методические рекомендации. – Москва : ЦРИБ «Турист», 1983. – 53 с.
26. Сборник официальных материалов по работе туристских клубов. Вып. 1. – Москва : РИО МГЦТК, 1989. – 168 с.
27. Сергеев В. Н. Туризм и здоровье. / В. Н. Сергеев. – Москва : Профиздат, 1987. – 80 с.

- 28.Сезова Н. А. Культурно-просветительный туризм: Учебное пособие. / Н. А. Сезова. – Москва : Советский спорт, 2003. – 96 с.
- 29.Спортивный туризм. Інформаційно-методичний збірник. Спеціальний випуск. Туристські кадри. – Київ : ФСТУ. Видавничий центр «Принт-центр», 2011. – 76 с.
- 30.Туристична діяльність : нормативна база / упоряд. О. М. Роїна. – Київ : КНТ, 2005. – 448 с.
- 31.Штюрмер Ю. А. Опасности в туризме, мнимые и действительные. – Изд. 2-е, перераб. и доп. / Ю. А. Штюрмер. – Москва : Физкультура и спорт, 1983. – 144 с. : ил.
- 32.Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм. Навчальний посібник. / Ю. В. Щур, О. Ю. Дмитрук. – Київ : Альтерпрес, 2003. – 232 с.
- 33.Энциклопедия туриста / Редкол.: Е. И. Тамм (гл.ред.), А. Х. Абуков, Ю. Н. Александров и др. – Москва : Большая Российская Энциклопедия, 1993. – 607 с. : ил.

8 РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ РГР

Обсяг роботи – 20-30 аркушів.

Роботу виконують на білому папері формату А-4 (210x297 мм) рукописним або машинним способом на одній стороні аркуша. Розмір полів - 20 мм з усіх боків при машинному способі, при рукописному справа допускається 10 мм. Рамку полів не проставляють. На сторінці повинно бути не більше 30 рядків машинного тексту, розмір шрифту 14 шт гарнітурою Times New Roman. Сторінки нумеруються, починаючи з титульного листа, арабськими цифрами. Номер сторінки проставляють, починаючи з другої сторінки у верхньому правому кутку без крапки. Найменування розділів і підрозділів розміщують посередині сторінки без крапки в кінці, не підкреслюючи. Найменування розділів пишуть (друкують) заголовними буквами, найменування підрозділів, пунктів і підпунктів – рядковими буквами (окрім першої).

Робота без картографічного матеріалу – не дійсна. Робота за бажанням студента може бути доповнена вирізками з журналів, газет, фотографіями, рисунками. Тексти роботи слід скріпляти або прошивати.

8.1 АНАЛІЗ ТУРИСТСЬКИХ МОЖЛИВОСТЕЙ РЕГІОНУ

В основу оцінки придатності регіону для мети туризму і відпочинку повинні існувати природні умови і наявність екскурсійних об'єктів, у тому числі об'єктів культурної спадщини. До визначальних природних чинників можна віднести тривалість сприятливих температурних умов, тривалість залягання стійкого снігового покриву, наявність морського узбережжя, річок, озер, водосховищ, водопадів, характер рельєфу тощо. Слід враховувати, що цінність одних і тих же природних чинників може мінятися залежно від пори року і виду туризму. Привабливість екскурсійних об'єктів визначається їх художньою, культурною і історичною цінністю, близькістю до початку або кінця спортивного маршруту.

Відомості про регіон подорожі повинні включати інформацію про природні особливості, об'єкти огляду, дороги, природні перешкоди, місцевий транспорт, наявність стежок, мостів, переправ, бродів, населені пункти, пункти зв'язку і медичної допомоги, розташування автобусних зупинок, залізничних станцій, пристаней, розклад і можливості використання місцевого транспорту, наявності на маршруті палива і питної води, можливості поповнення запасів продуктів харчування тощо.

8.2 ОПИС МАРШРУТУ І ЙОГО ОСОБЛИВОСТЕЙ

При розробці траси спортивного походу необхідно враховувати вимоги високої оздоровчої ефективності і змістовності маршруту. Побудову траси маршруту здійснюють в межах певних лімітуючих чинників, таких як транспортні обмеження, санітарно-епідеміологічний стан району подорожі, погодні умови та ін.. Крім того, траси маршрутів повинні бути безпечними і логічними за побудовою.

Крім основної траси походу, необхідно планувати запасну полегшену і аварійну траси на випадок неможливості руху за основним варіантом, (наприклад, через погодні умови) або у зв'язку з недостатньою фізичною підготовленістю самих туристів.

Для побудови низки маршруту з пішохідного, лижного, гірського, водного, спелеологічного та кінного туризму використовують карти масштабу 1:50000 (1 см – 500 м) або 1 : 100000 (1 см – 1 км), для велосипедного й авторото туризму – 1 : 200000 (1 см – 2 км).

Фізичні навантаження на маршруті повинні збільшуватися поступово, зростаючи гранично до другої третини подорожі. На цей же період бажано планувати проходження найскладніших ділянок місцевості.

Режим похідного дня повинен забезпечувати необхідну ритмічність чергування навантажень і відпочинку. Режим дня залежить від району подорожі, сезону, фізичного і морального стану групи та інших чинників. На першу половину дня приходяться дві третини денного переходу.

Розбиття траси на ділянки денних переходів, планування днівок і стан графіка руху групи слід проводити залежно від конкретних особливостей місцевості, технічної складності проходження маршрутного шляху, наявності екскурсійних об'єктів або природних визначних пам'яток.

Переходи не повинні займати в день більше 5 - 6 годин чистого ходового часу. Для загального орієнтування слід використовувати додаток 2.

Графік руху на маршруті зображують у вигляді наступної таблиці:

День шляху	Пункт відправлення	Пункт призначення	Відстань, км	Чистий час руху, год.	Середній темп руху, км/год.
перший					
другий					
останній					

В описі кожної ділянки шляху потрібно вказати: техніку і тактику проходження маршруту, способи подолання природних і штучних перешкод, способи орієнтування на даному маршруті, дії групи в екстремальних умовах і заходи по забезпеченню безпеки. Основну увагу необхідно приділити опису складних, а також цікавих з пізнавального погляду ділянок шляху.

8.3 ХАРЧУВАННЯ НА МАРШРУТІ

При розрахунку харчування необхідно дотримуватися основного принципу теорії збалансованого харчування – динамічної рівноваги між кількістю енергії, що поступає з їжею та енерговитратами організму. Продукти повинні включати оптимальну кількість жирів, білків і вуглеводів, бути насиченими вітамінами й мінеральними солями, мати мінімальну вагу, добру транспортабельність, тривалий термін зберігання. Основна вимога до підбору продуктів для походу – легкість і швидкість приготування різних блюд.

Залежно від тактики маршруту режим харчування може бути двох-, трьох- і чотирьохразовим. У нескладній подорожі розпорядок дня передбачає триразове гаряче харчування. В цьому випадку на сніданок відводиться 35 відсотків денного раціону, на обід – 40, на вечерю – 25. При дворазовому гарячому харчуванні, наприклад на екстремальних маршрутах, на сніданок планують 40 відсотків добової норми калорій, на вечерю – до 35, інше відводиться на харчування на великих і малих привалах. Співвідношення основних енергетичних речовин (білків, жирів і вуглеводів) в раціоні виражається у відсотках таким чином: 13, 30 57. Розрахунок необхідної калорійності харчування проводиться на підставі додатку 10. Харчування повинне бути різноманітним. Меню складають на три дні, а потім повторюють. Зразкове меню на одну людину складають у вигляді таблиці:

День	Найменування їжі	Меню	Калорійність, ккал	Разом в день, ккал
перший	С			
	О			
	В			
другий	С			
	О			
	В			
третій	С			
	О			
	В			

Необхідний набір продуктів:

Найменування продуктів	Калорійність, Ккал	Білки	Жири	Вуглеводи	Маса, кг	Вартість, грн.
Разом						
На одного туриста						

8.4 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАРШРУТУ

Перелік необхідного інвентарю і спорядження

Вимоги до спорядження залежать від умов і характеру туристської подорожі. Спорядження повинне бути легким, міцним, надійним, зручним у вживанні і по можливості універсальним. Крім того, спорядження повинне допускати взаємозамінність предметів при втраті або поломці окремих з них. Спорядження групового користування і спеціального призначення частіш за все беруться в оренду у туристського підприємства. Умовно сума за прокат спорядження складає 10 % його вартості.

Найменування	Кількість, штук	Маса, кг	Вартість, грн.
1. Групового користування			
Разом	-		
2. Особистого користування			
Разом	-		
3. Спеціального призначення			
3.1 Групового користування			
3.2 Особистого користування			
Разом			
На одного туриста	-		

Склад медичної аптечки

Зміст аптечки повинен передбачати надання допомоги при всіляких небезпеках, травмах і захворюваннях, обумовлених як неправильними діями туристів, так і умовами проведення подорожі. Зокрема, термічні опіки, поранення гострими і колючими предметами, ушиби, розтягування, вивихи, переломи, струси мозку, потертості, мозолі, отруєння продуктами харчування або отруйними дикорослими рослинами і грибами, шлунково-кишкові захворювання, гостра серцева недостатність, непритомність, відмороження,

переохолодження, простудні захворювання, запалення легенів, тепловий удар, сонячний удар, сніжна сліпота, засмічення очей, ураження струмом, укуси отруйних змій і комах, поранення дикими тваринами.

Перелік складових медичної аптечки для маршруту оформлюють у вигляді наступної таблиці:

Найменування	Призначення	Кількість	Маса; кг	Вартість, грн.
1. Перев'язувальний матеріал				
2. Антисептики				
3. Знеболюючі і жарознижуючі				
4. Антибіотики				
5. Серцево-судинні				
6. Засоби при шлунково-кишкових захворюваннях				
7. Інші терапевтичні препарати				
8. Інструменти				
Разом				
На одного туриста				

Ремонтний набір

Склад ремонтного набору залежить від виду туризму і спорядження групи

Найменування	Кількість	Маса, кг	Вартість, грн.
Разом			
На одного туриста			

Розрахунок ваги рюкзака

Найменування	Маса, кг	
	На одну людину	На групу людей
Продукти харчування: усього на день		
Інвентар и спорядження:		
групове		
власне		
спеціальне		
Аптечка		
Ремнабор		
Усього		

Максимальне навантаження, що проходить на одну людину, повинно відповідати нормативному (див. додаток 2).

Розрахунок витрат

Стаття витрат	Сума	
	На групу	На одного туриста
1. Транспорт (в т.ч. трансфер)		
2. Продукти харчування		
3. Прокат спорядження		
4. Аптечка		
5. Ремонтний набір		
6. Екскурсійне обслуговування		
7. Страхівка		
Разом		

Нормативи туристських маршрутів

Вид туризму і характеристика складності маршруту	Категорія складності маршруту					
	I	II	III	IV	V	VI
Тривалість в днях (не менше)	6	8	10	13	16	20
Мінімальний кількісний склад групи	4	4	6	6	6	6
Протяжність в км (не менше)						
пішохідний	130	160	190	220	250	300
лижний	130	160	200	250	300	300
гірський	100	120	140	150	160	160
водний (на гребних судах)	150	160	170	180	190	190
водний (на парусних судах)	150	200	300	400	500	-
велосипедний	250	400	600	750	900	-
мото	1000	1500	2000	2500	3000	-
авто	1500	2000	2500	2500	3000	-
спелео (кількість печер)	5	4-5	1-2	1-2	1	-
кінний (верховий)	150	200	300	-	-	-
кінний (з використанням в'ючних коней)	190	260	390	-	-	-

Нормативи за тривалістю денних переходів і вагою рюкзаків для туристів залежно від виду туризму

Вид туризму	Для недостатньо підготовлених (у тому числі похилих, школярів) або які мають деякі ускладнення в стані здоров'я			Для тренованих туристів		
	Денний перехід, км	Ходовий час, год.	Вага рюкзака, кг	Денний перехід, км	Ходовий час, год.	Вага рюкзака, кг
Гірський	13-15	6-7	8-10	15-20	7-8	13-20
Велосипедний*	30-40	3-4	8-10	40-50	4	10-12
Водний	15-20	8-9	10-15	25-30	8-9	16 - 20
Кінний	20-25	6,5	-	25-30	6,5	-
Лижний	18-20	6-7	8-10	25-35	6-7	15-25
Пішохідний	18-20	7-8	10-14	25-30	7-8	15-20
Спелеологічний**	-	-	10-20	-	-	18-22

*Дані для велопоходів 1 категорії складності. Для походів 2 категорії складності – денний перехід – 50-60 км, ходовий час 4 - 5 годин, вага рюкзака- 43-15 кг.

**Денний перехід в залежності від відстані до печер.

Швидкості пересування в різних видах спортивного туризму відповідно до нормативів походів (кілометрів у день)

Види туризму	Категорії складності походів				
	I	II	III	IV	V
Пішохідний	21,7	20,0	19,0	16,9	15,6
Лижний	21,7	20,0	20,0	19,2	18,8
Гірський	16,7	15,0	14,0	11,5	10,0
Водний (на весельних судах і плотах)	25,0	22,0	20,0	17,3	15,6
Велосипедний	41,7	50,0	60,0	61,5	68,8
На мотоциклах	166,7	187,5	200,0	192,3	187,5
На автомобілях	250,0	250,0	250,0	230,8	218,8

Максимальні категорії складності маршрутів з основних туристських районів

Найменування району	Вид туризму			
	пішохідний	лижний	гірський	водний
Кольський п-ов	III	V	-	IV
Архангельська обл., республіка Комі	III	IV	-	IV
Карелія, Ленінградська, Вологодська обл.	III	III	-	III
Середня рівнина частина Європейської території Російської Федерації	II	II		II
Південна рівнина частина Європейської території Російської Федерації	I	I		II сл.
Кавказ Західний	VI	-	V	III VI
Кавказ Центральний	II	-	VI	VI
Кавказ Східний	V	-	V	VI
Закавказзя	IV	V	III	IV, III, V
Урал Полярний	IV	VI	-	IV
Урал Приполярний	V	VI	-	IV
Урал Північний	III	IV	-	III
Урал Середній і Південний	III	III	-	II
Західний Сибір	III	IV	-	IV
Рівнинні райони Середньої Азії і Казахстану	IV	-	-	II
Памиро-Алай	II	-	VI	VI
Памир	II	-	VI	VI
Тянь-Шань Західний	IV	-	IV	VI
Тянь-Шань Північний	II	-	V	VI
Тянь-Шань Центральний	II	-	VI	VI
Алтай	V	VI	VI	VI
Джунгарське Алатау	II	-	IV	IV
Кузнецький Алатау	IV	V	-	IV
Саян Західний, Тува Західна	V	VI	-	V
Саян Східний	V	VI	-	VI
Таймир і плато Путорана	VI	VI	-	V
Красноярський край (решта районів)	V	V	-	V
Прібайкалля, Забайкалля, хребет Кодар	V	VI	-	VI
Хабаровський край, Примор'я	V	V	-	V
Камчатка	VI	VI	-	IV
Сахалін, Курильські острови	V	-	-	-
Якутія, Магаданська обл., Чукотка	VI	VI	-	V

Максимальні категорії складності маршрутів з основних туристських районів

Найменування району	Вид туризму		
	Велосипедний	Автомото	Спелео
1	2	3	4
Прибалтика	II	II	-
Кавказ	V	V	V
1	2	3	4
Середня Азія, Казахстан	V	V	V
Білорусь, Молдова	III	II	-
Російська федерація: Європейській Північ	V	V	III
центральна північ	III	III	-
європейський південний схід	V	III	-
Урал	V	V	III
Алтай	V	V	III
Західний Сибір	IV	V	II (Саяни), III (Кузнецький Алатау і Гірський Шорія)
Східний Сибір і Далекий Схід	V	V	I

Додаток 5

Максимальні категорії складності маршрутів для України

Територія	Вид туризму							
	Пішохідний	Лижний	Гірський	Водний	Велосипедний	АВТО-МОТО	Кінний	Спелеологічний
Крим	II (III)	- (II)	- (II)	-	III (V)	II	I усл.	IV
Карпати	II (III)	III (IV)	- (II)	II с. ел IV (IV)	IV (V)	V	II усл.	III
Інші райони	I	I	-	I	HI	II	I усл.	I

Примітка: в дужках вказані дані «Переліку класифікованих туристських спортивних походів України» згідно з ухвалою Президії федерації спортивного туризму України (Нак. № 2., п. 5 від 08.12.2001 р.).

Потреба енергії людини в добах залежно від виду туризму

Вид туризму	Категорія складності маршруту					
	I	II	III	IV	V	VI
Пішохідний	3100	3400	3700	4100	4500	5000
Лижний	3720	4080	4440	4920	5400	6000
Гірський	4030	4420	4810	5330	5850	6500
Водний (на гребенях судна)	2480	2720	2960	3690	4050	4500
Велосипедний	3720	4080	4440	4920	5400	6000
Кінний	3100	3400	3700	4100	4500	5000
Спелео	4030	4420	4810	5330	5850	6500

Додаток 7

Розподіл добового раціону харчування залежно від виду туризму і категорії складності

Категорія складності	Вид туризму	Калорійність харчування, %				
		Гаряче харчування			Сухий пайок	
		сніданок	обід	вечеря	малий спочинок	великий спочинок
НК	Пішохідний, гірський, водний, велосипедний	35	40	25		
I-II	Пішохідний, гірський, водний, велосипедний	30	35	25	10	-
III	Пішохідний, гірський, водний, велосипедний	30	30	30	10	-
IV-VI	Пішохідний, гірський, водний	30	20	30	10	10
	Пішохідний, водний	35	25	25	15	-
	Пішохідний, водний	50	-	40	10	-
	Гірський, лижний	35	-	30	10	25
	Лижний	30	-	25	10	35

Додаток 8.

Форма маршрутної книжки спортивного туристського походу затверджена постановою виконкому Федерації спортивного туризму України від 22 квітня 2002 р., протокол № 21, п.2

**МАРШРУТНА КНИЖКА № _____
СПОРТИВНОГО ТУРИСТСЬКОГО ПОХОДУ**

Маршрутна книжка, не затверджена штампом маршрутно-кваліфікаційної комісії, недійсна

I. Загальні відомості

Група туристів _____

у складі __ чоловік здійснює з _____ р. по _____ р.

_____ похід __ категорії складності по _____ за

маршрутом:

Керівник групи: _____

(П.І.Б.)

Заступник керівника (для походів VI категорії складності і груп школярів)

(П.І.Б.)

II. Склад групи

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Рік нар.	Місце роботи (повне найменування), посада, телефон	Домашня адреса, телефон
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				

Відповідність відомостей про туристський і перевальний досвід керівника учасників походу відповідно довідкам про залік походу, а також наявність медичних довідок перевірів

Член МКК _____
(П.І.Б.)

Витяг з п. 6 Правил проведення туристських подорожей з учнівської і студентською молоддю України.

№ п/п	Туристська підготовка (перелічити походи, здійснені з даного виду туризму (У – учасником, К – керівником) з вказанням районів і категорії складності)	Обов'язки в групі (розподіл по засобам сплаву та іншим транспортним засобам (для автомобілів вказати номерний знак))	Підпис (знання правил)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			

III. План походу (заявлений)

Дати	Дні шляху	ДІЛЯНКИ МАРШРУТУ	км	Способи пересування

Всього активними способами пересування: _____

В розділі III. виправлення та виключення ділянок маршруту не допускається.

IV. План походу (узгоджений з МКК)

Дати	Дні путі	УЧАСНИКИ МАРШРУТУ	км	Способи пересування	Відмітка про проходження маршруту

Всього активними способами пересування: _____

V. Схема маршруту

VI. Складні ділянки маршруту і способи їх долання

Керівник групи представляє схеми, фотографії і опис складних ділянок.

VII. Матеріальне забезпечення групи

Необхідний набір продуктів харчування є в наявності.

Загальне і особисте спорядження є в достатній кількості. Спеціальне спорядження:

Групове		Особисте	
Найменування	Кількість	Найменування	Кількість

Необхідний ремонтний набір є.

Необхідний набір медичної аптечки є.

Вагові характеристики вантажу, взятого на маршрут

Найменування	На 1 чол.	На групу з чол.
Продукти (всього/в день)		
Групове спорядження		
Особисте спорядження		
Всього		

Максимальне навантаження на одного чоловіка _____ кг

жінку _____ кг

Відомості, викладені в розділах I-VII підтверджую

Керівник походу / _____ / _____
(підпис) (П.І.Б.)

VIII. Клопотання МКК

Голові МКК _____
(найменування вищестоячої МКК)

в зв'язку з відсутністю повноважень у маршрутно-кваліфікаційної комісії

(найменування)

просимо Вас розглянути представлені заявочні матеріали і дати по них своє
заключення.

Попередній перегляд здійснено нашою комісією.

“ ___ ” _____ 20__ р.

Голова МКК _____ / _____ /
(підпис) (П.І.Б.)

Штамп МКК

ІХ. Результати розгляду в маршрутно-кваліфікаційній комісії

Маршрутно-кваліфікаційна комісія _____
в складі _____

_____ за участю

(П.І.Б.)

розглянувши матеріали заявленого походу групи під керівництвом _____ вважає, що (непотрібне закреслити)

1. Маршрут відповідає (не відповідає) заявленій категорії складності.
2. Туристський досвід керівника відповідає (не відповідає) технічній складності маршруту.
3. Туристський досвід учасників групи відповідає (не відповідає) технічній складності маршруту.
4. Заявочні матеріали відповідають (не відповідають) встановленим вимогам.
5. Інші зауваження _____

Групі призначається (не призначається) контрольна перевірка місцевості

(коли, де, за якими питаннями)

Х. Результати перевірки групи на місцевості

Група в складі:
керівник

_____ (П.І.Б.)

учасники

_____ (П.І.Б.)

_____ пройшла перевірку “____”
_____ 20__ р. _____
(місце проведення)

по наступним питанням: _____

_____ результати
перевірки: _____

_____ перевіряючий:
_____ (_____) (П.І.Б.)

ХІ. Заключення маршрутно-кваліфікаційної комісії

Група під керівництвом _____ (П.І.Б.)

має/не має права здійснити даний похід

Особливі вказівки: _____

Строк здачі звіту про похід до “____” _____ 20__ р.

в обсязі _____

Група зобов’язана направити повідомлення по формі 6-Тур. замовним листом
або з’явитися в КРС (КРО) за адресою:

ХІІ. Контрольні пункти і строки

Про проходження маршруту група повинна повідомити телефоном або за адресою:

1. _____ за адресою _____
(кому)

2. _____ за адресою _____
(кому)

3. _____ за адресою _____
(кому)

з _____ до “ ____ ” _____ 20__ р.

з _____ до “ ____ ” _____ 20__ р.

з _____ до “ ____ ” _____ 20__ р.

з _____ до “ ____ ” _____ 20__ р.

Голова комісії _____
(підпис)

Члени комісії: _____
(підпис)

(підпис)

(підпис)

Штамп МКК

“ ____ ” _____ 20__ р.

XIII. Відмітка КРС, додаткові вказівки, зауваження

Штамп КРС (КРО)

XIV. Рішення МКК про залік походу

Похід оцінений _____ категорією складності

Довідки видані в кількості _____ шт.

Представник МКК _____ (_____)
(підпис) (П.І.Б.)

Штамп МКК

“ _____ ” _____ 20__ р.

_____ 20__ р.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Тематичний план навчальної дисципліни.....	4
2. Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями та темами.....	5
3. План лекцій.....	7
4. План практичних занять.....	10
5. Контрольні запитання для самодіагностики.....	13
6. Варіанти розрахунково-графічної роботи студента.....	15
7. Рекомендована література.....	17
8. Рекомендації до виконання РГР.....	21
8.1 Аналіз туристських можливостей регіону.....	21
8.2 Опис маршруту і його особливостей.....	22
8.3 Харчування на маршруті.....	23
8.4 Матеріально-технічне забезпечення маршруту.....	24
Додаток 1.....	27
Додаток 2.....	28
Додаток 3.....	28
Додаток 4.....	29
Додаток 5.....	30
Додаток 6.....	31
Додаток 7.....	31
Додаток 8.....	32

Навчальне видання

Методичні вказівки
до практичних занять, самостійної роботи
та виконання контрольної роботи
з дисципліни

«ДІЯЛЬНІСТЬ ТУРИСТСЬКОЇ САМОДІЯЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ»

*(для студентів 2 курсу денної та 4 курсу заочної форм навчання
напряму підготовки 6.140103 – Туризм)*

Укладач **АБРАМОВ** Валерій Володимирович

Відповідальний за випуск *І. М. Писаревський*

За авторською редакцією

Комп'ютерний набір: *В. В. Абрамов*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2015, поз. 393 М

Підп. до друку 23.02.2016 р.
Друк на ризографі
Тираж 50 пр.

Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 1,6
Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4705 від 28.03.2014 р.